Cena pojedyńczego numeru 10 gr.

Dzisiejszy numer zawiera 6 stron.

Głos Wąbrzeski

BEZPARTYJNE POLSKO - KATOLICKIE PISMO LUDOWE.

Przedpłata: W eksped. miesięcznie 79 gr. z odnoszeniem przez pocztę 21 gr. więcej. W wypadkach nieprzewidzianych, przy wstrzymaniu przedsiębiorstwa, złożenia pracy, przerwania komunikacji, abonent niema prawa żądać pozaterminowych dostarczeń gazety, lub zwrotu ceny abonamentu. Za dział ogłoszeniowy Redakcja nie odpowiada. Redaktor przyjmuje od 10—12. Nadesłanych a nie zamówionych rękopisów Redakcja nie zwraca i nie honoruje. Redakcja i administracja ul. Mickiewicza 1. Telefon 80. Konto czekowe P. K. O. Poznań 204,252.

Sumiennem wykonywaniem obowiązków, budujemy silną Ojczyznę!

Nr. 16 | **Wąbrzeźno, Kowalewo, Golub,** wtorek dnia 6 lutego 1934 r. | Rok XIII.

Opatrzność dała Kościołowi Wielkiego Męża

Dwanaście lat mija od chwili, kiedy kardynał Achilles Ratti zasiadł jako Pius XI na Stolicy Piotrowej. Jego wszechstronna działalność, wielkie zalety, zdobyte w czynnem życiu, jego skarby wiedzy, znajomość ludzi i życia sprawiają, że Pius XI. stanął już w rzędzie wielkich papieży.

Młody, zdolny teolog, czterokrotny doktór, już wcześnie zwraca uwagę przełożonych. Papież Leon XIII postanawia wysłać go, jako jednego z 2-ch pierwszych doktorów, założonej przez siebie, akademji św. Tomasza, do Medjolanu, gdzie szerzyły się w owym czasie błędy filozoficzne rosminianizmu.

Medjolan staje się dla ks. Ratti'ego polem pracy na przeciąg kilku dziesiątków lat. Rozwija on tam niezmiernie ożywioną i wszechstronną działalność, zostaje jednym z doktorów słynnej bibljoteki Ambrozjańskiej i wreszcie jej prefektem.

Placówce tej poświęca ks. Ratti trzydzieści lat wytężonej i owocnej pracy. Liczne jego rozprawy zdobywają mu słusznie miano uczonego.

Takie kwalifikacje pozwalają ks. Ratti'emu objąć w późniejszym czasie stanowisko prefekta słynnej bibljoteki Watykańskiej, która była w owym czasie wielkiem, międzynarodowem ogniskiem wiedzy historycznej. Uczony ks. Ratti podniósł jeszcze bardziej jej sławę.

Z wielkim uznaniem podnosi te jego zasługi papież Benedykt XV podczas uroczystości wręczania arcybiskupowi Ratti'emu kapelusza kardynalskiego.

Papież Pius XI jest typem prawdziwego uczonego, arystokraty myśli, tej myśli, która zawsze największy postada wpływ na kształtowanie się historji ludzkości.

Niebawem ks. Ratti opuszcza bibljotekę Watykańską. Papież Benedykt XV przeznacza go na wizytatora apostolskiego w Polsce, która była w przededniu odzyskania Niepodległości. Wkrótce potem zostaje Achilles Ratti pierwszym nuncjuszem odrodzonej Polski.

Chwile te żywo stają nam przed oczyma.

Widzimy nuncjusza Ratti'ego zwiedzającego Polskę, pośpieszającego z hołdem na Jasną Górę i do Ostrej Bramy, przebywającego na Podlasiu, owej „ziemi męczenników". Pamiętamy uroczystości z okazji święceń biskupich, jakie otrzymuje nuncjusz Ratti z rąk kardynała Kakowskiego. Widzimy nuncjusza Ratti'ego blisko przy nas w ciężkich chwilach najazdu bolszewickiego w 1920 r. Wiemy wszyscy jak pokochał naród polski i tradycje nasze. Pamiętamy, jak to o sobie mawiał, że jest polskim biskupem wszak z rąk polskiego arcypasterza otrzymał święcenia biskupie.

Wspomnienia te są drogie dla każdego z nas, tembardziej, gdy sobie uprzytomnimy, że ten sam nuncjusz polski niebawem zasiąść miał na Stolicy Piotrowej.

Przedewszystkiem jednak należy się zastanowić nad wielkiem znaczeniem wyboru przez Benedykta XV ks. Ratti'ego na stanowisko nuncjusza w Polsce. Placówka ta posiada po upadku cezaropapismu w Rosji niezmiernie wielkie znaczenie dla Kościoła. Stąd to jak ze strażnicy, obserwować miał nuncjusz Ratti Wschód europejski.

Wielkie znaczenie misji nuncjusza papieskiego w Polsce staje się jeszcze bardziej jasne, gdy weźmie się pod uwagę, jak niezmiernie wielką wagę przywiązywał Benedykt XV do sprawy Unji Kościołów, która od czasów Leona XIII stała się jednem z najważniejszych zagadnień w działalności Stolicy Apostolskiej. Polska, od najdawniejszych czasów, stanowiła mianowicie i stanowi dzisiaj jeszcze główny punkt oparcia dla Rzymu i jego akcji unjonistycznej.

Wybór więc ks. Ratti'ego dowodzi, jak wielkie zaufanie miał do wiedzy zdolności jego papież Benedykt XV.

Szybkie posuwanie się w godności msgr. Ratti'ego, jako nuncjusza w Polsce arcybiskupa medjolańskiego, jednej z najświetniejszych diecezji świata, wreszcie pupura kardynalska — pozwala nam wierzyć w rzeczywistość słów, jakie miał wypowiedzieć Benedykt XV w 1921 r. podczas uroczystości wręczania kapeluszy kardynalskich trzem biskupom: Rattie'mu, Tacci'emu i Laureti'emu: „Dzisiaj ja wam wkładam czerwone kapelusze kardynalskie, kto inny włoży jednemu z was trzech białą piuskę papieską".

I tak się stało.

Dnia 12 lutego 1922 r. ozdobił skronie kardynała Achillesa Ratti'ego potrójny diadem papieski.

Imieniny Pana Prezydenta

W dniu 1 bm. w stolicy, jak i w innych miastach polskich, obchodzono **uroczyście imieniny Głowy Państwa.**

W W a r s z a w i e przedstawiciele władz i urzędów, delegacje związków, stowarzyszeń i organizacyj przez cały dzień przybywały do Zamku składać życzenia, aby w ten sposób wyrazić **tę głęboką cześć i miłość, jaką Naród otacza Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, prof. Ignacego Mościckiego.**

W imieniu wojska złożyli życzenia wyżsi oficerowie z I wiceministrem spraw wojskowych, gen. dyw Fabrycym na czele.

P. premjer J. Jędrzejewicz w imieniu rządu i p. marszałek Sejmu dr talski, w imieniu Sejmu, złożyli życzenia osobiście w Spjale, gdzie Pan Prezydent Rzplitej przebywał wraz z rodziną, przed wyjazdem do Zakopanego na wypoczynek.

Marszałek Senatu Wł. Raczkiewicz przebywający jeszcze w lecznicy po zabiegu operacyjnym, przesłał na imię P. Prezydenta Rzplitej do Spały telegram gratulacyjny, w którym w imieniu Senatu i własnem złożył Panu Prezydentowi życzenia z okazji imienin.

Z okazji imienin P. Prezydenta Rzeczypospolitej w godzinach rannych zostały odprawione w świątyniach stolicy uroczyste nabożeństwa dla młodzieży szkół średnich i powszechnych. Po nabożeństwie młodzież powróciła do szkół, gdzie odbyły się okolicznościowe pogadanki.

Zdjęcie przedstawia Pana Prezydenta Rzplitej przechodzącego przez szpaler sztandarów młodzieży szkolnej.

SUBSKRYBENCI POŻYCZKI NARODOWEJ!

Urząd Skarbowy przypomina subskrybentom 6 proc. Pożyczki Narodowej, że termin płatności V-tej raty upływa z dniem 5-go LUTEGO 1934 r.

W terminie tym przyjmować będą wszystkie placówki subskrypcyjne także wpłaty od swych subskrybentów, którzy zalegają jeszcze z uiszczeniem II, III, i IV raty na co zwraca się specjalną uwagę.

Ojciec św. przeciw nacjonalizmowi

Po raz pierwszy od chwili objęcia przez Niego najwyższej władzy, papież Pius XI udzielił dziennikarskiego wywiadu, który ze względu na poruszone w nim aktualne tematy pokoju i trudności, z jakiemi od lat 15 walczą narody, uważany jest za jeden z najważniejszych dokumentów doby obecnej.

Już na wstępie wywiadu uderza duch, z jakim papież odnosi się do dzisiejszej sytuacji i wysiłków pacyfistycznych polityki europejskiej.

„Trudno ukrywać — czytamy — że niebezpieczeństwo dalszych powikłań zagraża Europie".

Główne przyczyny zła ciążącego tak na narodach pokonanych — jak i zwycięskich i neutralnych z ostatniej wojny, papież widzi w rozbudzeniu fałszywie pojętego patrjotyzmu, który się przeobraził w skrajny nacjonalizm.

Najbardziej uderzającym przykładem tej szkodliwej przesady jest tak typowy dziś dla niektórych państw zwyczaj przekraczania miary militaryzowania młodzieży. Wynika stąd fanatyzm, który musi doprowadzić do ujarzmienia państw słabszych przez państwa silniejsze.

Ze słów Papieża przebija niedowierzanie, co do celowości dążeń europejskiej dyplomacji w ciągu ostatnich 15 lat.

Rokowania polityczne dały niedostateczne wyniki. Napreżenie międzynarodowe zwiększa się bezustanku.

Pokój nie może być zapewniony dokumentami. Tej pełnej intryg polityce, Papież przeciwstawia pokój moralny, trwały pokój serca, który ustanowić może w formie międzynarodowego kodeksu kościół katolicki,— wzbudzając w ludziach szczere uczucie bratniego miłosierdzia.

Tekst Nowej Konstytucji
uchwalonej przez Sejm dnia 26 stycznia 1934 r.

I. RZECZPOSPOLITA POLSKA

1) Państwo Polskie jest wspólnem dobrem wszystkich Jego obywateli. Wskrzeszone walką i ofiarą najlepszych swoich synów, ma być przekazywane w spadku dziejowym z pokolenia w pokolenie.

Każde pokolenie obowiązane jest wysiłkiem własnym wzmóc siły i powagę Państwa.

Za spełnienie tego obowiązku odpowiada przed potomnością swoim honorem i swojem imieniem.

2) Na czele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej. Na nim spoczywa odpowiedzialność wobec Boga i historji za losy Państwa. Jego obowiązkiem naczelnym jest troska o dobro Państwa, gotowość obronną i stanowisko wśród narodów świata. W jego osobie skupia się jednolita i niepodzielna władza państwowa.

3) Organami Państwa, pozostającemi pod zwierzchnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej, są: Rząd, Sejm, Senat, Wojsko, Sądy, Kontrola Państwa, oraz Samorząd terytorjalny i gospodarczy. Ich zadaniem naczelnem jest służenie Rzeczypospolitej.

4) W ramach Państwa i w oparciu o Nie kształtuje się życie społeczeństwa. Państwo zapewnia mu swobodny rozwój, a gdy tego dobro powszechne wymaga, nadaje mu kierunek lub normuje jego warunki.

Państwo określi zadania życia zbiorowego, których wykonanie spada na organa Rządu lub Samorządu.

5) Twórczość jednostki jest dźwignią życia zbiorowego, Państwo zapewnia obywatelom możność rozwoju ich wartości osobistych oraz wolność sumienia, słowa i zrzeszeń. Granicą tych wolności jest dobro powszechne.

6) Obywatele winni są Państwu wierność oraz rzetelne spełnianie nakładanych przez Niego obowiązków.

7) Wartością wysiłku i zasług obywatela na rzecz dobra zbiorowego mierzone będą jego uprawnienia do wpływania na sprawy publiczne. Ani pochodzenie, ani wyznanie, ani płeć, ani narodowość nie mogą być powodem ograniczenia tych uprawnień.

8) Praca jest podstawą rozwoju i potęgi Rzeczypospolitej. Państwo roztacza opiekę nad pracą i sprawuje nadzór nad jej warunkami.

9) Państwo dąży do zespolenia wszystkich obywateli w harmonijnem współdziałaniu na rzecz dobra zbiorowego.

10) Żadne działanie nie może stanąć w sprzeczności z celami Państwa. W razie oporu Państwo stosuje środki przymusu.

II. PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ.

11) Prezydent Rzeczypospolitej, jako czynnik nadrzędny w Państwie, harmonizuje działanie naczelnych organów państwowych oraz rozstrzyga konflikty pomiędzy tymi organami.

12) Prezydent Rzeczypospolitej:

a) mianuje według swego uznania i odwołuje prezesa Rady Ministrów, a na jego wniosek mianuje i odwołuje ministrów,

b) zwołuje i rozwiązuje Sejm, przyczem rozwiązanie Sejmu przed upływem kadencji wymaga wskazania powodów,

c) zarządza otwarcie, odroczenie i zamknięcie sesji Sejmu i Senatu,

d) jest zwierzchnikiem sił zbrojnych,

e) reprezentuje Państwo nazewnątrz, przyjmuje przedstawicieli państw obcych i wysyła przedstawicieli Państwa Polskiego,

f) stanowi o wojnie, o pokoju,

g) zawiera i ratyfikuje umowy z innemi państwami, — przyczem umowy handlowe, celne, obciążające stale skarb Państwa lub zawierające zobowiązania, nałożenia nowych ciężarów na obywateli, albo powodujące zmianę granic, wymagają przed ratyfikacją zgody izb ustawodawczych, wyrażonej w ustawie,

h) obsadza urzędy państwowe, jemu zastrzeżone.

13) Prezydent Rzeczypospolitej korzysta z uprawnień osobistych, stanowiących jego prerogatywy. Do prerogatyw tych zalicza się:

a) wyznaczanie jednego z kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej,

b) wyznaczanie na czas wojny następcy Prezydenta Rzeczypospolitej,

c) mianowanie i odwoływanie prezesa Rady Ministrów, pierwszego prezesa Sądu Najwyższego i prezesa Najwyższej Izby Kontroli,

d) mianowanie i zwalnianie naczelnego wodza i generalnego inspektora sił zbrojnych,

e) powoływanie sędziów Trybunału Stanu i senatorów, piastujących mandat z wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej,

f) mianowanie i zwalnianie szefa i urzędników kancelarji cywilnej,

g) rozwiązywanie Sejmu przed upływem kadencji oraz zarządzanie odnowienia Senatu w pełnym składzie,

h) oddawanie członków Rządu pod sąd Trybunału Stanu,

i) stosowania prawa łaski i wykonywanie pieczy prawnej.

14) Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej wymagają dla swej ważności podpisu prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra. Akty, wypływające z osobistych uprawnień Prezydenta Rzeczypospolitej (prerogatyw) — nie wymagają kontrasygnaty.

15) Prezydent Rzeczypospolitej za swe akty nie jest odpowiedzialny.

Za czyny niezwiązane ze sprawowaniem urzędu Prezydent Rzeczypospolitej nie może być pociągnięty do odpowiedzialności w okresie urzędowania.

16) Wybór Prezydenta Rzeczypospolitej dokonywa się w sposób następujący: Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej wybiera Zgromadzenie Elektorów, złożone z marszałka Senatu, marszałka Sejmu, prezesa Rady Ministrów, pierwszego prezesa Sądu Najwyższego, generalnego inspektora sił zbrojnych, oraz elektorów, wybranych z pośród obywateli najgodniejszych w liczbie 50 przez Sejm i 25 przez Senat.

Ustępującemu Prezydentowi Rzeczypospolitej służy prawo wskazania swego kandydata.

Jeżeli ustępujący Prezydent Rzeczypospolitej z tego uprawnienia skorzysta, wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej dokonają obywatele w głosowaniu powszechnem z pomiędzy dwóch kandydatów Zgromadzenia Elektorów i ustępującego Prezydenta Rzeczypospolitej.

Jeżeli ustępujący Prezydent Rzeczypospolitej zgodzi się z wyborem Zgromadzenia Elektorów, kandydat Zgromadzenia Elektorów uznany zostanie za obranego na Prezydenta Rzeczypospolitej.

17) Okres urzędowania Prezydenta Rzeczypospolitej trwa lat siedem.

18) W czasie, gdy urząd Prezydenta Rzeczypospolitej jest opróżniony, funkcje Prezydenta sprawuje zastępczo marszałek Senatu; korzysta on wówczas ze wszystkich uprawnień z urzędem Prezydenta Rzeczypospolitej związanych.

19) W razie wojny okres urzędowania Prezydenta Rzeczypospolitej przedłuża się do upływu trzech miesięcy od zawarcia pokoju; Prezydent Rzeczypospolitej osobnym aktem, ogłoszonym w gazecie rządowej, wyznaczy wówczas swego następcę na wypadek opróżnienia się urzędu przed zawarciem pokoju.

W razie objęcia przez następcę urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej okres jego urzędowania trwa do upływu trzech miesięcy od zawarcia pokoju.

RZĄD.

20) Rząd kieruje sprawami Państwa, niezastrzeżonemi innym organom władzy. Rząd składa się z prezesa Rady Ministrów i ministrów.

Prezes Rady Ministrów reprezentuje Rząd, kieruje jego pracami, oraz ustala ogólne zasady polityki państwowej. Ministrowie kierują poszczególnemi działami administracji państwowej, albo poruczone im zadanie szczególne.

Organizację Rządu, a w szczególności zakres działania prezesa Rady Ministrów, Rady Ministrów i ministrów — określi dekret Prezydenta Rzeczypospolitej.

21) Ministrowie dla rozstrzygania spraw, wymagających uchwały wszystkich członków Rządu, tworzą Radę Ministrów pod przewodnictwem prezesa Rady Ministrów.

22) Prezes Rady Ministrów, Rada Ministrów i ministrowie mają prawo wydawać rozporządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych i z powołaniem się na nie.

Rozporządzenia te nie mogą stać w sprzeczności z aktami ustawodawczemi i będą ogłaszane w Dzienniku Ustaw.

23) Prezes Rady Ministrów i ministrowie są odpowiedzialni politycznie przed Prezydentem Rzeczypospolitej i mogą być przez niego w każdym czasie odwołani.

24) Sejm, w wykonaniu prawa kontroli parlamentarnej nad działalnością Rządu, może zażądać ustąpienia Rządu lub ministra.

Wniosek taki może być zgłoszony tylko podczas sesji zwyczajnej i nie może być głosowany na posiedzeniu, podczas którego został zgłoszony.

Jeżeli za wnioskiem wypowie się Sejm zwykłą większością głosów, a Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu trzech dni nie odwoła Rządu lub ministra, ani też Sejmu nie rozwiąże — wniosek będzie rozpatrzony przez Senat na najbliższem posiedzeniu.

Jeżeli Senat wypowie się za wnioskiem, uchwalonym przez Sejm — Prezydent Rzeczypospolitej odwoła Rząd lub ministra, chyba, że rozwiąże Sejm i zarządzi odnowienie Senatu w pełnym składzie.

25) Niezależnie od odpowiedzialności politycznej przed Prezydentem Rzeczypospolitej i parlamentarnej przed Sejmem, prezes Rady Ministrów i ministrowie ponoszą odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Stanu za umyślne naruszenie konstytucji lub aktu ustawodawczego, dokonane w związku z urzędowaniem.

Prawo pociągania ministrów do odpowiedzialności konstytucyjnej służy Prezydentowi Rzeczypospolitej a także Sejmowi i Senatowi w izbach połączonych.

Uchwała izb połączonych, oddająca ministra pod sąd Trybunału Stanu, zapada większością 3/5 głosów przy obecności conajmniej połowy ustawowego składu tych izb.

(Ciąg dalszy w nast. numerze).

Skróty

Cały trzydniowy połów szprotek został wyrzucony do morza w Sowsendde (Anglja), nie udało się bowiem znaleźć nabywców. Poprzedni połów wyprzedano po funcie szterl. (około 28 zł.) za tonnę, dla fabrykacji nawozu. —

*

Ławy śnieżne pokryły zbocza gór Atlasu, wywołując liczne opady lawin, staczających się z doliny Algieru, co wywołało gromadne pielgrzymki plemion koczujących z pustyń do gór Atlasu dla obejrzenia nieznanego widowiska.

*

W rezultacie niebywałej burzy morskiej-huraganu, który w pobliżu Doover osiągnął szybkość 60 mil morskich na godzinę, Anglja została kompletnie odcięta od kontyngentu europejskiego, na przeciąg 2 dni. Ruch okrętowy na kanale La Manche ustał wówczas zupełnie.

*

Rząd Stanów Zjednoczonych, według doniesień Tempsa — opracowuje projekt porozumienia się z dłużnikami — mocą którego długi ich ulegną redukcji do 25 proc. wysokości poprzedniej ich należności.

*

Ukazały się w Niemczech znaczki pocztowe z wyobrażeniem swastyki, poraz pierwszy z tego rodzaju znakiem w świecie.

*

Wyspy Samoa, które obecnie znajdują się pod mandatem Nowej Zelandji, znalazły się w spisie niemieckich pretensyj rewindykacyjnych. Niemieccy koloniści i narodowi socjaliści na Samoa, rozwijają gwałtowną akcję na rzecz Niemiec.

KONFERENCJA GOSPODARCZA W P. T. R. Z UDZIAŁEM PANA MINISTRA ROLNICTWA I REFORM ROLNYCH.

Na wtorek dnia 6 lutego br Pomorskie Towarzystwo Rolnicze w Toruniu zorganizowało Rolniczą Konferencję Gospodarczą, w której weźmie udział Pan Minister Rolnictwa i Reform Rolnych Dr. Bronisław Nakonieczników-Klukowski oraz Pan Wojewoda Pomorski Stefan Kirtiklis. — Wezmą w niej udział pozatem przedstawiciele instytucyj bankowych, członkowie Zarządu Głównego P. T. R. prezesi Towarzystw Rolniczych Powiatowych etc.

Konferencja odbędzie się w auli Urzędu Wojewódzkiego w Toruniu.

Na porządku obrad konferencji będą sprawy finansowo-rolne, osadnicze, organizacji zbytu, spółdzielczości etc., etc.

Po obradach zostaną **wręczone Panu Ministrowi tezy i rezolucje, uchwalone na odbytem w grudniu ub. r. Pomorskim Zjeździe Rolniczym,** zwołanym przez Pomorskie Towarzystwo Rolnicze.

MROZY.

Berlin. W całej Rzeszy panują silne mrozy. W Niemczech południowych, na Śląsku i w Górach Harcu temperaura obniżyła się gwałtownie, dochodząc do 19 st. mrozu.

W górach leży śnieg grubości 3 i pół metra. W Berlinie termometr wskazywał dziś rano 6 stopni poniżej zera przy pięknej pogodzie.

Radjoprogram

ŚRODA, 7. II. 1934 R.

7,00 Audycja poranna; — 12,05 Muzyka symfoniczna. 12.33 Śpiewacy włoscy; 15.40 Recital fortepianowy Edw. Feinsteinówny. — 16,10 Program dla dzieci: opowiadanie „Moje przechadzki po zwierzyńcach Europy“ i „Listy od dzieci“. 16,40 Skrzynka pocztowa 16,55 Muzyka lekka; 17,50 Skrzynka pocztowa rolnicza; 18.00 Odczyt „O sztucznem wytwarzaniu zimna“; 18,20 Utwory Griega z płyt; 19,25 Poeci, malarze — feljeton; 19,40 Wiadomości sportowe; 1947 Dziennik wieczorny; 20,00 Myśli wybrane; 20,02 Koncert muzyki lekkiej z udziałem tenora Witasa 21,00 Transmisja z Antwerpji I. części koncertu międzynarodow. poświęc. muzyce belgijskiej; 21,45 O malarstwie polskiem — odczyt w języku esperanckim. 22.00 Wieczór Mickiewiczowski. 23,05 Muzyka taneczna z płyt.

CZWARTEK, 8. II. 1934 R.

7,00 Audycja poranna; 12,05 Tańce ludowe z płyt; 12,35 Koncert Szkolny z Filharm Warsz.; 15,40 Koncert salonowy; 16,40 Odczyt: Udogodnienia w codziennej pracy kobiet; 16,55 Pieśni w wyk. Stan. Argasińskiej; 17,20 Recital fortepianowy; 17.50 Kącik dla młodzieży wiejskiej; 18,00 Odczyt: Górny Śląsk a Gdynia; 18,20 Słuchowisko: Koncert w Koziebrodach; 19,26 Odczyt aktualny; — 19,40 Komunikat śniegowy ze Lwowa; 19,45 Wiedomości sportowe; 19,47 Dziennik wiecz.; 20,00 Myśli wybrane; 20.02 W 25 rocznicę śmierci Miecz. Karłowicza — koncert złożony z jego utworów; 21,30 Skrzynka pocztowa techniczna; 21,45 Gwiazdy rewji i ekranu; 22,30 Muzyka taneczna z dancingu Adria.

Groźna szajka podpalaczy pod kluczem

SZCZECIN. Dnia 30 stycznia 1934 r. zaaresztowano na Pomorzu pruskiem w miejscowości Bahn trzecią z rzędu szajkę podpalaczy, składającą się z 12 osób. Celem nadania pożarom podłoża politycz. i terorystycznego, dokonywano podpaleń w takie dnie jak urodziny kanclerza Hitlera, Święto Pracy itp. Właściciele nieruchomości płacili za podpalenie od 20—100 mkn.

Z szajką współpracowały straże ogniowe. Mimo pozostawienia bowiem na miejscu pożaru straży, wybuchał pożar zwykle następnego dnia w sąsiedniej nieruchomości, co stwierdzono w toku dochodzeń. Ogółem zaaresztowano dotyczchczas 63 osoby. Udowodniono 103 wypadki podpaleń, ofiarą których padły 263 nieruchomości.

—:o:—

W Rumunji o Polsce i Polakach

BUKARESZT. Najpoczytniejszy dziennik rumuński „Universul" poświęca wstępny artykuł polskiej polityce finansowej, przyczem zatrzymuje się dłużej nad Pożyczką Narodową. Artykuł podnosi godny najwyższej pochwały entuzjazm i ofiarność społeczeństwa polskiego, a zwłaszcza jego warstw pracujących, które z całem zaufaniem pośpieszyły w dobrze zorzumiałym interesie ogólnym na wezwanie Rządu do podpisywania Pożyczki. Dziennik wyraża pragnienie, aby budujący przykład Polski strzeżenia własnym wysiłkiem równowagi budżetowej mógł być naśladowany też w Rumunji.

Bunt Indjan

BUENOS AIRES. Donoszą z Lima, że zbuntowani indjanie boliwijscy w liczbie około 5000 napadli na stację kolejową na wybrzeżu jeziora Titinica, na linji kolejowej z La Plaz do Guaqui, którą zdemolowali, przecinając jednocześnie połączenia telegraficzne i telefoniczne oraz niszcząc tory kolejowe. Przyczyną buntu jest pobór indjan do wojska boliwijskiejgo i wielki kryzys w rolnictwie.

W walce jaka się wywiązała pomiędzy zbuntowanymi indjanami i mieszkańcami miejscowości Guaqui, poległo kilkunastu indjan. Powiadomiony o buncie rząd Boliwji wysłał na miejsce wypadku oddział wojska i ekadrę samolotów wojskowych, które przywróciły porządek.

—:o:—

Wysokie odznaczenie jugosłowiańskie dla działaczy Pomorza

Król Aleksander Jugosłowiański nadał ostatnio szereg wysokich odznaczeń działaczom polskim pracującym nad politycznem, gospodarczem i kulturalnem zbliżeniem polsko-jugosłowiańskiem.

Z terenu Pomorza m. in. odznaczeni zostali: komisarz rządu Gdyni p. Sokół orderem „Jugosłowiańskiej Korony", drugiej klasy, starosta powiatowy w Toruniu p. Bazyli Rogowski orderem „Jugosłowiańskiej Korony" czwartej klasy.

Ponadto komandorami orderu „św. Sawy" odznaczeni zostali redaktor — poseł Birkenmayer, poseł Tebinka i prezes rady wojewódzkiej BBWR. major rez. Paluch.

Samobójstwo na obczyźnie

BUENOS AIRES. W miejscowym porcie rzucił się w nurty rzeki La Plata w zamiarach samobójczych bezrobotny emigrant polski Stanisław Zamulski w wieku 29 lat. Marynarze prefektury portowej rzucili się na ratunek, zdołali jednak wydobyć z wody jedynie zwłoki denata.

Terminarz podatków płatnych w lutym

Ministerstwo Skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w miesiącu lutym br. płatne są następujące podatki:

1) do 15 lutego — zaliczka miesięczna na podatek przemysłowy od obrotu za rok 1934 w wysokości podatku przypadającego od obrotu osiągniętego w miesiącu styczniu 1934 r., przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorji i przemysłowe I—V kategorji, prowadzące prawidłowe księgi handlowe sprawozdawcze,

2) do 15 lutego — zaliczka miesięczna na poczet nadzwyczajnego podatku od dochodu osiągniętego przez notarjuszy (rejentów), pisarzy hipotecznych i komorników w miesiącu stycznia 34 r.

3) do 28 lutego — podatek od nieruchomości za IV kwartał 1933 r. podatek od lokali oraz podatek od placów budowlanych za I kwartał 1934 r.

4) do 5 lutego — podatek od energji elektrycznej pobrany przez sprzedawcę energji elektrycznej w czasie od 16 do 31 stycznia 1934 r.; do 20 lutego — tenże podatek, pobrany przez sprzedawcę energji elektrycznej w ciągu pierwszych 15 dni lutego br.

5) podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę w terminie do dni 7 po dokonaniu potrącenia podatku.

Ponadto płatne są w lutym 1934 r. zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminem płatności w tym miesiącu, tudzież podatki na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności również w tym miesiącu.

—:oOo:—

Kącik dla gospodyń

KLOPS NADZIEWANY KASZĄ

Do usiekanego mięsa dodać 1 jajko, trochę pieprzu i soli, posiekaną drobną cebulę i bułkę rozmoczoną w mleku, dobrze razem wymieszać i rozłożyć na stolnicy. Na tę masę nałożyć warstwę tłustej, lecz sypko ugotowanej kaszy gryczanej i zawinąć mięso, formując długi klops. Musi się piec w bardzo gorącym piecu, niedłużej jak pół godziny, gdyż w przeciwnym razie wysycha.

KURCZĘ W POMIDOROWYM SOSIE.

Kurczę ugotować w wodzie z włoszczyzną dodawszy na litr wody 3 pomidory, wzgl. 2 łyżki pomidorowych konserw. Gdy kurczę już miękkie wyjąć je, pokrajać na 4 części, sos zaś przefasować przez sito, włożyć weń pokrojone kurczę, dodać łyżkę mąki, łyżkę masła i pół szklanki śmietany i razem zagotować.

—o—

RYŻ Z WĄTRÓBKAMI Z DROBIU.

Pół kg ryżu sparzyć wrzącą wodą, poczem gotować go w solonej wodzie, dodawszy dwie łyżki masła. Gdy ryż już miękki, dodać do niego wymoczone w mleku gęsie (lub inne) wątróbki i dusić na wolnym ogniu dziesięć minut, kilka razy podlewając buljonem.

—o—

GRZYBEK BISZKOPTOWY.

Dwie łyżki mąki rozetrzeć z czterema żółtkami i dwiema łyżkami cukru miałkiego, dodać do ciasta utartą skórkę z pół cytryny i troszkę tłuczonego cynamonu. Ubić pianę i lekko domieszać. Formę wysmarować masłem i wlać w nią ciasto. Piec w piecu gorącym kwadrans. Podać do grzybka sok malinowy.

—o—

SZARLOTKA Z JABŁEK Z GRZANKAMI.

Rondel wysmarować grubo masłem. Długą pszenną strucię pokrajać w plastry, umaczać je w mleku, następnie w rozbitem jajku i plasterkami temi wyłożyć spód i boki rondla. Obrane i cienko pokrajane jabłka udusić osobno z cukrem i cynamonem, ostudzić na grzanki, nakryć znów grzankami, położyć na wierzch dwie łyżki masła, obsypać tartą bułkę i wstawić do gorącego pieca na godzinę.

—o—

O RACJONALNEM CZYSZCZENIU OBUWIA

Bardzo wiele pań nie potrafi odowiednio utrzymać obuwia w porządku. Nie wie, że zupełnie inaczej trzeba czyścić pantofelki z zamszu czy reniferu, niż pantofle z giemzy, lakieru, czy atłasu.

Przedewszystkiem należy pamiętać o tem, żeby każda para pantofli była oczyszczona tego samego dnia, bezpośrednio po zdjęciu, a najpóźniej na drugi dzień rano. Mokre obuwie stawia się na prawidłach.

Nie należy nigdy zeskrobywać błota nożem, lub ostrem narzędziem, gdyż w ten sposób bardzo łatwo można uszkodzić skórę, czy przeciąć nitki. Wilgotne błoto trzeba zmywać gąbką, albo mokrym gałgankiem. Suche błoto powinno oczyszczać się specjalną szczotką, bardzo ostrą.

Obuwie lakierowane albo z błyszczącej giemzy, po wytarciu wilgotnym gałgankiem, czyści się niewielką ilością mleka, masła, śmietanką, albo białą pastą. Po nasmarowaniu trzeba czyścić do sucha miękką szczoteczką albo flanelowym gałgankiem.

Obuwie reniferowe albo zamszowe czyści się specjalnemi szczotkami metalowemi i kamieniem w odpowiednim kolorze.

Pantofelki z lamy czyści się specjalnym proszkiem albo też kredą zakrapianą amonjakiem, tak jak to się robi ze srebrem.

Pantofelki atłasowe czyści się leciutko benzyną, eterem, mocną esencją herbaty — (tylko atłasowe czarne). Trzeba tylko bardzo delikatnie zwilżać, żeby obuwie nie pozachodziło.

Również i codzienne obuwie powinno podlegać stałej i systematycznej pielęgnacji. Pantofle codzienne jako te, które nosi się stale do pracy, sportu, na spacery, powinny być wygodne, żeby nie utrudniały krążenia krwi i nie deformowały stopy. Obuwie wygodne i higjeniczne powinno być dokładnie dopasowane, by stopa nie poruszała się, podeszwy grube, zabezpieczające od wilgoci, obcasy niskie i szerokie.

Obuwie należy dokładnie wietrzyć, gdyż pot ujemnie wpływa na wartość i trwałość skóry. Obuwie powinno suszyć się powoli, na powietrzu, albo w miejscu przewiewnem. a nigdy przy ogniu.

Po starannem oczyszczeniu z błota i o ile zachodzi potrzeba, po dokładnem wysuszeniu, należy natrzeć pastą, a potem wypolerować miękką szczotką i szmatą. Ważną rolę odgrywa gatunek pasty. Należy kupować wysoki gatunek pasty lub kremu.

Pantofle ze skóry żółtej czyści się po usunięciu błota wodą z mydłem, celem zmycia pozostałych po błocie plam. Potem wyciera się je do sucha i czyści pastą albo kremem w kolorze skóry. Zupełnie nie jest wskazane używanie do bronzowego obuwia terpentyny, albo benzyny, gdyż odbarwiają one skórę.

Buty do nart, polowania, na ślizgawkę i wszelkie obuwie ze skóry grubej, nie należy nigdy czyścić pastą, lecz tłustym kremem Naturalnie, przed nasmarowaniem należy buty oczyścić, wymyć, wysuszyć i dopiero natrzeć tłuszczem. Bardzo odpowiedni jest olej lniany.

Kronika kościelna

NOWE PARAFJE NA POMORZU.

Dekretem Ks. Biskupa Dr. Okoniewskiego zostały otworzone: w **Osieczku pow. wąbrzeski**, samodzielna parafja pod wezwaniem św. Katarzyny placówki duszpasterskie na prawach parafji: **w Rykowisku — Błądzim (pow. świecki), gdzie wybudowano kaplicę pod wezwaniem św. Rocha, w Niestępowie — Przyjaźni (pow. kartuski), w Brudzawach (pow. brodnicki, w Górnej Grupie (powiat świecki), w Mrzezinie (pow. morski), w Cisowej (pow. morski), którą należało wyodrębnić z parafji Gdynia — Chylonja w związku z rozrostem portu.**

Z całej Polski

— **Łuck** (Dłużnik okradł sekwestratora i usiłował go udusić). W Jagodzinie w pow. łuckim rozegrała się krwawa scena w czasie urzędowania sekwestratora urzędu skarbowego z Lubomia Henryka Grzybowskiego. Do Jagodzina przybył sekwestrator w celu wyegzekwowania należności skarbowych od gospodarza Wiktora Garały. W czasie gdy Grzybowski przeprowadzał spis inwentarza Garała napadł go przewrócił na ziemię i zaczął dusić. Ostatnim wysiłkiem sekwestrator zdołał użyć broni palnej i zranił napastnika w prawy bok Garalę przywieziono do szpitala. Policja spisała protokół i sprawa zostanie skierowana do sądu pod zarzutem napadu na sekwestratora.

— **Stanisławów** (Zamordował brata) Franciszek Niemiec, 16-letni wyrostek z Bohorodyczyna pow. Tłumacz, zgłosił się na posterunku PP. w Hostowie i podał, iż dokonał zabójstwa swego brata Kazimierza.

Z powiatu

— MAŁE PUŁKOWO. (Obrona Trembowli.) Placówka Powstańców i Wojaków OK. VIII. Małe Pułkowo urządza w dniu 11 lutego pierwsze przedstawienie. Odegrana zostanie sztuka „Obrona Trembowli", a po przedstawieniu odbędzie się zabawa taneczna. Na powyższe uprzejmie zaprasza gości i sympatyków

Zarząd.

— CHEŁMONIEC. (Wieczorek karnawałowy). W niedzielę t. j. 28. I. Ochotnicza Straż Pożarna w Chełmońcu urządziła „Wieczorek karnawałowy" w sali p. Borowskiego.

Na program składał się piękny „Mazur" staropolski, prowadzony przez nacz. tutejszej Straży drh.. Charzyńskiego, (odznaczonego złotym Krzyżem Niepodległ.) z mieczami. Tło niezmąconego humoru pełnego zadowolenia jaki panuje między bratniemi organizacjami w tut. miejscowości, wykazuje dużo dobrej woli i sprężystości w pracy Ideowej, czy też rozrywkowej.

— WALNE ZEBRANIE ODDZ. ZW. STRZELECKIEGO W CHEŁMOŃCU odbyło się ubiegłej niedzieli u p. Borowskiego. Zebranie zagaił prezes p. Wł. Śmikla poczem przywitał przedst. Zarządu Pow. p. mec. Brazewicza, por. Gierszewskiego, przedst. gminy p. Wylazłowskiego, prezesa Zw Powst. i Woj. Wojciechowskiego, nacz. Ochotn. Straży Pożarnej Charzyńskiego, prezesa BBWR Jędrzejewskiego. Dow. komp. por. Gierszewski przeprowadził lustrację Oddziału, pod koniec p. mec. Brazewicz przedstawił Strzelcom dzisiejszy ustrój pracy, i prawdziwie po ojcowsku zachęcał do wytrwania na posterunku.

— **Sokoligóra.** (Kradzieże). W ostatnich dniach złodzieje dają się we znaki tutejszej ludności, kradnąc drób i trzodę chlewną. Ostatnio skradziono jednemu z biedniejszych gospodarzy aż trzy świnie, ważące około 2,40 ctr. Świnie złodzieje zadusili na miejscu. — Również w pobliskiej Lipnicy złodzieje wyrządzili gospodarzom niepowetowane straty. Po złodziejach nie ma śladu i do dziś ich nie można odnaleźć.

Golub

— DZIEŃ IMIENIN P. PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ. W czwartek, dnia 1 lutego br. obchodziła miejscowa szkoła powszechna Dzień Imienin Prezydenta Rzplitej Prof. Dr. gnacego Mościckiego. Rano już o godzinie 7,30 udały się dzieci do kościoła na Mszę św., gdyż tutejszy ksiądz proboszcz na odprawienie specjalnego uroczystego nabożeństwa dla dziatwy szkolnej nie zgodził się. Po Mszy św. wróciły dzieci do szkoły, gdzie dopiero wśród uroczystego nastroju dowiedziały się z przemówienia i okolicznościowych wierszy, dlaczego dzień 1 lutego posiada w całej Polsce tak wzniosły charakter. Przygotowana z całą starannością uroczystość, pięknie deklamowane przed portretem P. Prezydenta wiersze, z których najwięcej podobał się wierszyk małej Praksedy z kl. VI, pieśni o Ojczyźnie pozostaną na długo w pamięci dzieci, budząc w ich sercach cześć i miłość dla Głowy Państwa Polskiego.

Najlepszym dowodem tych szlachetnych uczuć był gromki okrzyk cieniutkich głosików dziecięcych, życzących Dostojnemu Solenizantowi długich lat życia dla chwały i potęgi Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

— ZEBRANIE INFORMACYJNE BBWR. Dnia 2 lutego o godzinie 10-tej przed poł. odbyło się w sali „Domu Miejskiego“ zebranie informacyjne w związku z uchwaleniem nowej Konstytucji, zwołane przez Radę Powiatową BBWR. Na zebraniu tem, na które przybyło przeszło 100 osób wszelkich odcieni politycznych, wygłosił referat prezes obwodowy BBWR. na m. Golub p. Wolff. Referent omówił kolejno tezy konstytucyjne, charakteryzując poszczególne ważniejsze części.

Z całości przemówienia dowiedzieliśmy się że uchwalona 26 stycznia br. Konstytucja, jest przystosowaną do obecnych potrzeb naszego życia państwowego i wprowadzenie jej w życie pozwoli tworzyć lepsze jutro Polski, której dobro jest przecież własnością wszystkich obywateli. Wdzięczni jesteśmy inicjatorom tych zebrań za informowanie nas o najaktualniejszej sprawie, jaką jest nowa Konstytucja i wyrażamy pod ich adresem szczerą prośbę, by po tym ramowym referacie odbyło się szereg dalszych zebrań, na których omówionoby szczegółowiej poszczególne działy Konstytucji. Prosimy również o jaknajwiększe zainteresowanie się naszem miastem i przysyłanie do nas referentów zamiejscowych, którzy o wszelkich aktualnościach mówiliby nam na zebraniach Kół Środowiskowych
jak to wyżej miało miejsce, czy też na zebraniach Kół Środowiskowych BBWR. Zrozumienie dla poczynań rządowych i konieczności współpracy z Rządem rośnie z dnia na dzień na naszym terenie, więc prosimy o pomoc. Pamiętajcie o Golubiu!

Odezwa!

Subskrybenci Pożyczki Narodowej!

Już prawie sześć miesięcy dzieli nas od owej doniosłej chwili, kiedy Naród Polski na zew Ojczyzny tłumnie stanął u okienek bankowych i — subskrybując entuzjastycznie Pożyczkę Narodową — chlubnie zdał egzamin swej dojrzałości obywatelskiej, a tem samem wykazał niezbicie światu, że nie potrzebujemy na żadnem polu opiekunów obcych, i że własnemi siłami potrafimy zwalczyć wszelkie trudności gospodarcze, — nawet takie, przed któremi ugięły się potęgi świata.

Leżą poza nami dawne formy życia, — kruszą się i jełczeją, — a wśród gestów niemrawości zrodziły się porywy wielkie, — rozpalił się entuzjazm olbrzymi, zapatrzony w wielką ideę Komendanta: rzucania najsilniejszych podwalin pod promienną i trwałą przyszłość Ojczyzny.

Miarowym krokiem idziemy ku realizacji hasła. Zadaliśmy kłam twierdzeniom zagranicy, że charakterystyką Polaka jest romantyzm, sentymentalizm i brak życiowego realizmu, — że jesteśmy państwem sezonowem, — niezdolnem ani do własnej polityki zagranicznej, ani do samodzielnego gospodarowania i udowodniliśmy raz jeszcze, że nastąpiła u nas gruntowna przemiana umysłowości, — że społeczeństwo nasze coraz większy bierze udział w budowie państwowości polskiej i że nastąpiło wiełkie zwycięstwo zdrowych haseł i zdrowej polityki.

Ogień zapału nie jest wprawdzie nowością w Polsce, ale nowością i wyrazem głębokiej przemiany w naszym charakterze narodowym jest, że miesiąc po miesiącu subskrybenci wypełniają powzięte zobowiązania i spłacają bez opóźnienia swe raty sumy pożyczkowej.

W dniu 1 lutego znowu wybiła godzina V-ej raty Pożyczki Narodowej. Dla tych, którzy subskrybowali ją w sześciu ratach, będzie to przedostatniem wezwaniem do wytrwałości, — dla tych, którzy rozłożyli wpłatę na dziesięć rat, będzie to połową wytrwania w wielkiem dziele oszczędzania.

Niech więc wszyscy w okresie płatności piątej raty zdobętą się na punktualność, świadomi spoczywającego na nich obowiązku obywatelskiego i pełni zrozumienia własnych korzyści, — oraz pomni, że zasługi minione tyle tylko mogą być zapisane na dobro spłaconego długu społecznego, o ile czyn trwa nadal.

POWIATOWY
KOMITET POŻYCZKI NARODOWEJ
Przewodniczący:
(—) Kalkstein, Starosta Pow.
Członkowie:
(—) Balcerski Kazimierz, (—) Bulanda, (—) Chrzanowski, (—) Gaszyński, (—) Grabowski, (—) Jezierski, (—) Kurzyński Józef, (—) Reiske, (—) Szczuka, (—) Wylazłowski.

WIADOMOSCI POTOCZNE

Wąbrzeźno dnia 5 lutego 1934 r.

— DZIEŃ IMIENIN PANA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ. W dniu 1 bm., tj. w dzień Imienin Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. *Dr. Ignacego Mościckiego* odbyło się w tutejszym kościele parafjalnym uroczyste nabożeństwo, celebrowane przez ks. prof. *Brejskiego*. Udział w nabożeństwie wzięły: dziatwa szkolna z nauczycielstwem oraz liczne obywatelstwo.

Po nabożeństwie odbyły się poranki szkolne ku czci Dostojnego Solenizanta we wszystkich szkołach. Domy w mieście udekorowe były chorągwiami o barwach narodowych. (o)

— „PO ŚWIĘTEJ DOROCIE — USCHNIE CHUSTA NA PŁOCIE“ — mówi przysłowie. Znaczy to, że od tego czasu można na dworze wieszać bieliznę. Inne przysłowie mówi: „Wedle świętej Doroty, naprawiaj człecze płoty“.

Ludność wiele przywiązuje do przysłów, skoro mówi: „Gdy na Gromnice rozstaje — rzadkie będą urodzaje“. Możemy się więc cieszyć, że będzie urodzaj, albowiem w święto Matki Boskiej Gromnicznej był przymrozek. Również od tego dnia nadzieja wstępuje w serca nasze, bo: „Gromnica — zimy połowica“. — (o)

— **Podziękowanie.** Komitet Funduszu Pracy na miasto Wąbrzeźno składa niniejszem P. P. ofiarodawcom serdeczne podziękowanie za złożone datki na akcję bezrobocia w związku z urządzeniem bezrobotnym tut. miasta gwiazdki. Ofiary złożyli, prócz ogłoszonych w styczniu 1934 r., następujący:

1) miejscowi piekarze ogółem 50 bochenków chleba,

2) u miejscowego kupiectwa w drodze zbiórki przez pp. Franciszka Nowickiego i Morańskiego Jana, zebrano gotówką zł 21,51 oraz dalsze 33,20 zł, czyli razem zł 54, 71;

3) Majętność Bartoszewice właśc. p. Pflug ofiarował: 1 świnię. 1 ctr. grochu i 1 ctr. żyta;

4) Majętność Orłowo właśc. p. Ślaski ofiarował 5 ctr. pszenicy;

5) Majętność Trzcianek ofiarowała 1 świnię wagi 145 ft.;

6) u miejscowego społeczeństwa, w drodze zbiórki, zebrali pp. Gaszyński Zygmunt i Czerwiński Aleksander gotówką zł 4,—;

7) u miejscowego społeczeństwa, a w szczególności w pośród grona urzędników zebrali pp. Talkowski Mieczysław i Nowakowski Józef gotówką zł 30,10;

8) Młyn Król. Nowawieś pół ctr. mąki pszennej;

9) Kreislandbund 1 ctr. pszenicy;

10) Młyn Parowy Wąbrzeźna 2 ctr. mąki żytniej;

11) Dr. Körner Mlewiec ofiarował 1 ctr. pszenicy.

Wymienionym ofiarodawcom składa się tą drogą serdeczne podziękowanie staropolskiem „Bóg zapłać!“

Miejski Komitet Funduszu Pracy:
Przewodniczący: (—) Schwarz, burmistrz.

— NAJBLIŻSZE IMPREZY. W najbliższych dniach odbędą się nast. imprezy:

W dniu *7 bm.* (środa) w hotelu „Dwór Wąbrzeski“ odbędzie się „Wieczorek Towarzyski“ urządzony przez T. C. L. Czysty zysk przeznacza się na zakup książek.

Na zakończenie karnawału Polski Czerwony Krzyż oddział w Wąbrzeźnie urządza dnia *13 bm.* tradycyjnego *„Śledzia“*. (o)

— MLEKO STANIAŁO. Od 1 bm. cena mleka została obniżona z 15 na 13 gr. (o)

— TRAGICZNY WYPADEK W LESIE. Ub. soboty po południu w lesie państwowym w Dębowejłące wydarzył się nieszczęśliwy wypadek, którzy pociągnął za sobą śmierć człowieka. Mianowicie bezrobotny Czesław Derkowski z Wąbrzeźna podczas obłamywania gałęzi spadł z drzewa i potłukł się tak nieszczęśliwie, że po kilku godzinach mimo natychmiastowej pomocy lekarskiej zmarł w szpitalu.

— WALNE ZEBRANIE ZWIĄZKU INWALIDÓW WOJENNYCH R. P. Koło Powiatowe Zw. Inwalidów Wojennych R. P. odbyło w dniu wczorajszym w lokalu p. Klimka walne zebranie przy udziale około 70 członków. Zebranie zagaił prezes p. *Skrzypczak* hasłem „Cześć“ witając przedstawiciela red. „Głosu Wąbrzeskiego“ oraz członków i przeczytał porządek obrad. Marszałkiem zebrania obrano p. *A. Lewandowskiego*, sekretarzem p. *Grzegorczyka.*

Z kolei złożył p. Skrzypczak sprawozdanie z rocznej działalności, a szczegółowe sprawozdanie z czynności sekretarjatu złożył p. Redlak.

W roku sprawozdawcz. załatwiono członkom Koła różnych wniosków 411, członków liczy Koło 120, powiększyło się więc o 10 nowych członków. Odbył się w Wąbrzeźnie Zjazd Wojewódzki prezesów i sekretarzy Kół Inwalidów, urządzono gwiazdkę obdarzając 50 najbiedniejszych członków, na co zebrano od obywatelstwa 218,24 zł., prócz towaru.

Sprawozdanie kasowe złożył p. Gogolewski padając szczegółowo wpływy i wydatki kasowe. Dochód wynosił 1,883,85 zaś rozchód 1.789,16 zł. W imieniu Komisji Rewizyjnej złożył sprawozdanie p. Grzegorczyk, prosząc o udzielenie ustępującemu Zarządowi absolutorjum.

Po dyskusji uchwalono absolutorjum i przystąpiono do wyboru Zarządu. Prezesem obrano jednogłośnie ponownie *p. Skrzypczaka*, wiceprezesem p. *Lewandowskiego Antoniego*, sekretarzem p. *Redlaka*, skarbnikiem p. *Gogolewskiego*, zast. sekretarza p. *Fijałkowskiego.*

W skład Komisji Rewizyjnej wchodzą pp.: *Góralski*, przewodniczący, *Grzegorczyk*, *Orzechowski i Isbrandt.*

Sąd honorowy pp.: *Wojciech Gogolewski*, *Rumiński i Pelz.*

Pod koniec zebrania prezes p. *Skrzypczak* złożył sprawozdanie ze zjazdu prezesów w Toruniu, odbytym w styczniu rb. Zebranie po wyczerpaniu porządku obrad zakończono odśpiewaniem „Roty“. (x)

— ZAŁOŻONIE TOWARZYSTWA HODOWCÓW GOŁĘBI. W lokalu p. Klimka odbyło się ubiegłej soboty wieczorem zebranie celem założenia Towarzystwa Hodowców Gołębi. Zebraniu przewodniczył p. *Antoni Makowski.* Po obszernej dyskusji przystąpiono do wyboru zarządu: prezes p. *A. Makowski*, sekretarz p. *Beyger*, skarbnik p. *Gaszyński*, *junior.* Nazwa towarzystwa jakoteż wysokość składek zostaną ustalone na następnem zebraniu mającem się odbyć za 14 dni.

— NA RZECZ FUNDUSZU SZKOLNICTWA POLSKIEGO ZAGRANICĄ odbyła się wczoraj na ulicach naszego miasta zbiórka pieniężna.

W południe zaś w sali hotelu pod „Orłem“ odbyła się staraniem Komitetu Pow. Funduszu Szkolnictwa Polskiego Zagranicą Akademja, Na program akademji złożyły się: występy orkiestry gimnazjalnej, wykład p. prof. *Wesołowskiego*, który scharakteryzował fatalny stan szkolnictwa polskiego w poszczególnych krajach.

Uczeń VIII klasy gimn. p. Boetzel odczytał wyjątek z „Księgi Piegrzymstwa Narodu“, a uczeń gimn. Sinkowski wygłosił odpowiednią deklamację.

Również wystąpiła orkiestra szkoły męskiej pod batutą nauczyciela p. Lewandowskiego, wykonując 2 utwory.

Pod koniec akademji, przewodniczący Komitetu Pow. p. naczelnik Sądu *Cieszyński* w serdecznych słowach podziękował obecnym za przybycie, prelegentowi p. prof. *Wesołowskiemu* za referat i tym wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do uświetnienia akademji, zaznaczając równocześnie, że w dniach najbliższych odbędzie się ponowna zbiórka tym razem po domach i prosi by nikt grosza na ten szlachetny cel nie skąpił.

Szkoda, że na powyższą Akademję, chociaż wstęp był bezpłatny, przybyło bardzo mało. Widać, że mamy mało jeszcze zainteresowania dla dobrej sprawy. Naprawdę to smutne świadectwo!

— WALNE ZEBRANIE TOW. GIMN. „SOKÓŁ“ — GNIAZDA WĄBRZESKIEGO odbyło się w dniu 2 lutego w salce p. St. Klimka przy udziale około 90 członków i 10 gości.

Zebranie zagaił hasłem sokolem „Czołem“ prezes p. Bojarski, podając równocześnie porządek obrad. Po stwierdzeniu, że zebranie zdolne jest do uchwał, na marszałka zebrania obrano p. *Malinowskiego*, a na ławników pp.: *Rujnera*, senjora i *Dąbrowskiego.*

Z kolei zast. sekretarza p. *Ceglecki* odczytał *protokół* z ostatniego walnego zebrania. Protokół przyjęto bez zmian. Również p. Ceglecki złożył sprawozdanie z pracy sekretarza za nieobecnego p. St. Rujnera.

Z sprawozdania wynika, iż gniazdo liczy 121 członków, odbyło się 20 zebrań, w tem 12 miesięcznych, 2 nadzwyczajne, 1 roczne walne zebranie i 5 zabaw.

Następne sprawozdanie złożył skarbnik p. *Kamiński*, stwierdzając, że wpływów było 1826 zł 66 gr, wydatków 1713 zł 44 gr, pozostaje w kasie 112 zł 62 gr.

P. *Witkowska*, kierowniczka drużyny żeńskiej stwierdza, iż 18 druhen ukończyło kurs przeciwgazowy, 2 druhny posiadają odznakę POS.

Prezes p. *Bojarski* w swem sprawozdaniu podaje, że w roku sprawozdawczym jest mniej członków, przyczem pamięć zmarłych członków uczczono przez powstanie.

POS. posiada 24 członków, przeprowadzono kurs przeciwgazowy, urządzano imprezy dochodowe, brano udział w różnych uroczystościach narodowych itp.

Za Komisję Rewizyjną złożył sprawozdanie przewodniczący tejże Komisji p. dr. *Podlaszewski*, prosząc o udzielenie absolutorjum ustępującemu zarządowi. Po krótkiej dyskusji absolutorjum uchwalono jednogłośnie.

W dalszym ciągu obrad ustąpili z zarządu przez wylosowanie pp.: *Sępiński i Ceglecki*, oraz złożył urząd naczelnika p. *Dzierzbicki.*

W wyniku głosowania obrano p. *Dąbrowskiego* na sekretarza, p. *Cegleckiego* na zast. sekretarza, a na ławnika p. *Janowskiego.* Gospodarzem obrano również p. Cegleckiego. Komisję Rewizyjną wybrano w dotychczasowym składzie z p. dr. *Podlaszewskim*, jako przewodniczącym.

Omawiano też sprawę orkiestry, która od pewnego czasu z braku odpowiedniego kierownika jest w zawieszeniu. Nad wznowieniem pracy orkiestry Zarząd jeszcze dokładnie sprawę rozpatrzy.

Jako delegatów do Rady Okręgowej obrano pp.: *Malinowskiego i Sępińskiego.*

Pod koniec zebrania uchwalono budżet na rok bieżący w sumie 2 tysiące złotych. Po wolnych głosach, prezes p. Bojarski prosząc wszystkich o współpracę, solwował zebranie hasłem „Czołem“. (x)

— POS. W 91 PROCENTACH. Według danych Policja Państwowa powiatu wąbrzeskiego posiada Państwową Odznakę Sportową w 91 procentach. (x)

— Z IMPREZY OCHOTNICZEJ STRAŻY POŻARNEJ. Dnia 2 bm. tut. Ochotnicza Straż Pożarna urządziła w sali p. Klimka przedstawienie i zabawę. Na przedstawienie przybyło b. wiele obywatelstwa z miasta i okolicy, prezes wojewódzki Zw. Straży Pożarnych, p. Starosta *Kalkstein*, prezes powiatowy Straży Pożarnych p. wicestarosta mgr. *Cwinarowicz*, prezes Straży miejscowej p. burmistrz *Schwarz* i w. in.

Wystawiono dwie sztuczki: „Pan burmistrz z Wielkich Kozłowic“ i „**Jeden z nas musi się**

ożenić“. Przyznać trzeba, iż amatorzy zwłaszcza p. Zakrzewski (burmistrz Kozłowic), p. Janina Mikulska (żona burmistrza) i p. H. Mikulska (córka burmistrza) grali bez zarzutu. Pozostali amatorzy p. Michalski (Onuszko) także dobrze odtworzył rolę, (zapominał tylko że ma być kulawy) p. Radzimiński (żyd Szmul) wyglądał naprawdę na żyda, mówił tylko mało wyraźnie, a p. Lupertowicz (narzeczony córki burmistrza) grał chwilami b. sztywno.

W drugiej sztuce: „Jeden z nas musi się ożenić — obsada ról była lepsza niż w pierwszej. Obie panny Mikulskie, oraz pp.: Arendarski i Redlak to zgrane pary. Występami swemi wzbudzały salwy śmiechu.

Całość przedstawienia wypadła ku zadowoleniu publiczności. Reżyserował p. Nowicki.

Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna trwająca harmonijnie do rana, do której przygrywał zespół orkiestry 63 pu.ku piechoty z Torunia. (x)

— JUBILEUSZOWE WALNE ZGROMADZENIE TOW. ŚPIEWU „LUTNIA“ W WĄBRZEŹNIE. Dnia 1 bm. wieczorem o godzinie 8-mej w lokalu Towarzystwa u druha Napierały w hotelu druha St. Klimka, prezesa honorowego, odbyło się Walne Zgromadzenie Tow. Śpiewu „Lutni“ w Wąbrzeźnie przy udziale około 75 członków czynnych i wspierających. Dla zadokumentowania swego posłannictwa, objawiającego się w szerzeniu kultury „Pieśni Polskiej“, a tem samem krzepieniu ducha narodowego odśpiewano na wstępie hymnmodlitwę „Gaude Mater Polonia“.

Zagajenia dokonał prezes druh Józef Kurzński, witając na wstępie druha prezesa honorowego Stefana Klimka, członka honorowego Franciszka Pokorowskiego, druha burmistrza Schwarza, jako ojca miasta i reprezentanta władzy miejskiej, wszystkich członków wspierających i czynnych. Prezes druh *Kurzyński*, otwierając Walne Zgromadzenie, w stosownym referacie wskazał na wielką uroczystość łączącą się z dzisiejszem Waln. Zebraniem, ponieważ Tow. Śpiewu „Lutnia“ obchodzi 25-lecie swego istnienia. W sierpniu 1909 roku grono obywateli Polaków w Wąbrzeźnie postanowiło zawiązać placówkę narodową Towarzystwo Śpiewu „Lutnia“.

Z założycieli trzech druhów dożyło tej naprawdę wzruszającej chwili obchodu jubileuszu 25-lecia, a mianowicie druh Stanisław Chwiałkowski, druh Stefan Klimek i druh Aleksander Ledwochowski. Zmarłych członków uczczono przez powstanie, a żyjącym złożył prezes druh Kurzyński życzenia, aby doczekali w czerstwem zdrowiu złotego jubileuszu istnienia Tow. Śpiewu „Lutnia“. Po tej wstępnej uroczystości wybrano na marszałka zebrania druha Chwiałkowskiego, na sekretarza Walnego Zgromadzenia druha Płokarza.

Druh St. Chwiałkowski w krótkich słowach żywo opowiadał o założeniu towarzystwa przed 25 laty, kiedy to zaborcy na każdym kroku czynili trudności Polakom, by uniemożliwić istnienie towarzystw polskich. Dopiero ofiarność nieżyjącego już obywatela Rolirada, teścia druha St. Chwiałkowskiego, przyczyniła się do zorganizowania towarzystwa. Tenże bowiem na cele towarzystwa oddał potrzebne ubikacje w domu własnym przy ul. Grudziądzkiej, gdzie naówczas wybudował salę z przeznaczeniem jej do zebrań towarzystw i organizacyj polskich. Cześć Jego pamięci! (przyp. red.)

Druh St. Chwiałkowski wskazał na wytrwałość Polaków tutejszych pod zaborem pruskim, podkreślając, że wytrwałość ta przyczyniła się do oswobodzenia Pomorza i połączenia go z Matką Ojczyzną. Po przemówieniu druha Aleksandra Ledwochowskiego na cześć Pomorza chór „Lutni“ odśpiewał „Hymn Pomorza“, którego słowa ułożył obecnie u nas zamieszkały notarjusz p. Szust.

Z kolei przystąpiono do właściwego porządku obrad Walnego Zgromadzenia. Z sprawozdań złożonych przez ustępujący zarząd, a mianowicie prezesa druha Józefa Kurzyńskiego, sekretarza druha Pawlewskiego, skarbnika druha Kazimierza Pokorowskiego i bibljotekarza druha Pastuszaka, wynika, że Towarzystwo rozwija się pomyślnie i powiększyło się znacznie w liczbie członków czynnych i wspierających. Towarzystwo Śpiewu „Lutnia“ liczy obecnie około stu członków wspierających i czynnych Na podstawie sprawozdania Komisji Rewizyjnej w osobach druhów Guzowskiego i Staśkiewicza stwierdzono, że Towarzystwo obróciło w roku 1933 około 1.500 zł. i zamknęło bilans kasowy nadwyżką.

Po wysłuchaniu sprawozdań marszałek druh St. Chwiałkowski w serdecznych i szczerych słowach podziękował ustępującemu Zarządowi za jego gorliwą pracę.

Po dokonaniu wyboru przez Walne Zgromadzenie prezesa w osobie druha Józefa Kurzyńskiego, marszałek druh St. Chwiałkowski złożył przewodnictwo Walnego Zgromadzenia na ręce nowoobranego prezesa z słowami „Szczęść Boże“.

Walne Zgromadzenie dokonało wyboru Zarządu wybierając jednomyślnie: na prezesa J. Kurzyńskiego, na wiceprezesa druha Bolesława Szczukę, na sekretarza druha J. Pawlewskiego, na zastępcę sekr. druha Płokarza, na skarbnika druha Kazimierza Pokorowskiego, na dyrygenta druha inspektora Reiskego, na I. wicedyrygenta druha Czesława Makowskiego, na II. wicedyrygenta druha Wojciecha Zydorczaka, na bibljotekarza druha Pastuszaka, na zastępcę bibljotekrza druha Alfonsa Kurzyńskiego, na ławników druhów Z. Gaszyńskiego i Fr. Czerwińskiego, na członków Komisji Rewizyjnej druhów Guzowskiego i Marcina Fenskiego, na sztandarowych druhów Gwizdalskiego, Niedzielskiego i Isbrandta.

Na koniec prezes druh J. Kurzyński podkreślił ofiarną i mozolną pracę druha dyrygenta inspektora Reiskego i prosił go, aby w przyszłości pozostał tym najgłówniejszym czynnikiem rozwoju i utrzymania towarzystwa, w którem dzierży bez przerwy batutę od roku 1921. Dalej podziękował prezes za wielką ofiarność materjalną wiceprezesowi druhowi B. Szczuce i druhowi Stan. Chwiałkowskiemu, który z okazji jubileuszu 25-lecia złożył na rzecz „Lutni“ 50 złotych. Druh Gaszyński ofiarował bezinteresownie pobudować wielką estradę potrzebną na przyszłym Zjeździe Okręgowym, który w bieżącym roku odbędzie się w Wąbrzeźnie.

Po wyczerpaniu się porządku obrad, brać śpiewacza w miłym nastroju przeplatanym śpiewami chóralnemi i solowemi bawiła się ochoczo do północy. Cześć Pieśni

— GIMNAZJALNY KLUB WIOŚLARSKI „VAMBRESIA“, urządza dnia 10 bm. na sali p. Klimka doroczną zabawę taneczną na którą łaskawie przyjęli protektorat Dyrektor Gimnazjum p. *Balanda*, Starosta Powiatowy p. *Kalkstein*, oraz członkowie honorowi „Vambresi“.

W dniu wczorajszym odbyło się zebranie Pań Komitetu. Do Komitetu Honorowego weszły panie: Starościna *Kalksteinowa*, Dyr. *Balandowa*, wicestarościna *Cwinarowiczowa*, redaktorowa *Szczukowa*, dr. *Piotrowska*, *Skrzypczakowa*, *Żuralska*.

Role gospodyń łaskawie przyjęły panie: Czerniakowa, Lemkowa, Skrzypczakowa, Merkwa, Szulczewska, Galusówna, Schwanzówna i Czerwińska, oraz p. Grabowska, Piotrowska Lemkówny.

Zabawa już dzisiaj budzi powszechne zainteresowanie naszych pań, które niewątpliwie pociągną i panów ze sobą, oraz ze względu na niespodzianki naszych wodziarzy — Kolumbów, który wysilają cały koncept młodzieńczy, byle zadowolić naszą wybredną publiczność.

— POSIEDZENIE NOWEGO MAGISTRATU odbyło się w ub. środę pod przewodnictwem p. burmistrza *Schwarza*, przy udziale radców pp.: *Jezierskiego*, *dr. Piotrowskiego* i *Nałęcza*. Na powyższem posiedzeniu omawiano m. in. sprawę odbudowania szkoły powsz. żeńskiej, zniszczonej częściowo przez pożar. (x)

Kowalewo

— OBCHÓD KONSTYTUCJI. Radosna wieść o uchwaleniu przez Sejm nowej Konstytucji rozeszła się w Kowalewie w sobotę rano. Na gmachach urzędowych i prywatnych załopotały chorągwie, a wieczorem odbył się uroczysty pochód szkoły i wszystkich organizacyj z orkiestrą K. P. W. na czele. Na rynku przemówił do zebranych kierownik szkoły p. Gierszewski, omawiając znaczenie nowej Konstytucji, która jest znakiem coraz większego uświadomienia narodowego naszego społeczeństwa i zapowiedzią lepszej przyszłości. Fakt ten podniósł znaczenie znaczenie Polski w opinji całego świata, a jednocześne zawarcie paktu o nieagresji z Niemcami okazało w całej pełni niezależność polityki Polski, kierowanej mądrze przez Marszałka Piłsudskiego. Obecnie stanęła Polska w rzędzie najpotężniejszych państw Europy, a głos jej w sprawach polityki światowej nabiera decydującego znaczenia. Przemówienie swe zakończył okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej, P. Prezydenta, Marszałka Piłsudskiego i twórców nowej Konstytucji styczniowej.

Tak samo uroczyście obchodzono dzień imienin P. Prezydenta dnia 1 lutego. O godz. 9-tej ks. dziekan Puppel odprawił Mszę św. na intencję Głowy Państwa, w której to Mszy wzięła udział dziatwa szkolna z nauczycielstwem. Z ramienia władz miejskich i komunalnych wziął udział burmistrz p. Główczewski. Domy udekorowano chorągwiami.

Akademja ku uczczeniu ustawy Konstytucyjnej

W dniu 2. bm. odbyło się wielkie zebranie dla uczczenia Konstytucji z 26 stycznia br. Do zebranej w wielkiej liczbie publiczności (ponad 300 osób) w sali Hotelu pod Białym Orłem przemówił przewodniczący zebrania, p. **Dr. Ostrowski.** „Zgromadziliśmy się, — mówił prelegent — by obchodzić uroczystość najdonioślejszego wydarzenia Odrodzonej Polski. W dniu 26 stycznia br. uchwalił Sejm nową Konstytucję, Konstytucję, która ma być bazą pracy dla Państwa naszego pokolenia i wielu przyszłych pokoleń. Praca nad tą Konstytucją, a raczej walka o nią trwała całe wieki“.

Następnie omówił prelegent wysiłki książąt piastowskich nad zjednoczeniem ziem słowiańskich, wysiłki Stefana Batorego, kanclerza Zamoyskiego, księdza Skargi i światłych w narodzie nad opanowaniem swawolnej natury słowiańskiej, nad stworzeniem dla Polski ustroju, któryby dał jej byt trwały i znaczenie jako potęgi europejskiej. Wspomniał prelegent o wysiłkach patrjotów ostatniego wieku przed rozbiorem Polski nad wykorzenieniem pojęcia „Polska stoi nierządem“, wysiłki, które wydały swój plon w stworzeniu wiekopomnej Konstytucji Trzeciego Maja 1791 roku, która to Konstytucja swoją doskonałością wyprzedziła wszystko, co wówczas w tej dziedzinie znanem było. Niestety Konstytucja przyszła zapóźno. Nastąpiły rozbiory Polski. Po półtora przeszło wiekowej niewoli, ponownie zjawiła się Polska na politycznej karcie Europy. Zjawiła się jednak tylko teoretycznie, na karcie, bo w rzeczywistości Polska zalana była wojskami wrogich sąsiadów. Małopolskę wschodnią maltretowali Ukraińcy, — Śląsk Cieszyński Czesi, Śląsk Górny, Poznańskie i Pomorze mieli w swej władzy Niemcy, zaś całą wschodnio-północną połać kraju nawiedziła zawierucha bolszewicka. Polska jednak miała męża opatrznościowego. Marszałek Piłsudski na czele zjednoczonego w tej groźnej chwili Narodu pokonał wszelkie przeciwności. Wtedy Polska faktycznie powstała i zdawało się, że Naród, który miał tak smutną historję, tak tragiczne przeżycia, że naród ten stworzy Państwo wprost idealne, tymczasem stało się zupełnie przeciwnie. Naród Polski popadł w dawne grzechy i wady. Konstytucja z 17 marca 1921 roku dała Polsce ustrój fatalny, stworzyła w Polsce sejmowładztwo, a co zatem idzie partyjnictwo, usuwając w cień wszelką silną władzę, którą winien reprezentować Prezydent Rzeczypospolitej i Rząd. Zbliżaliśmy się szybko ku upadkowi; wtedy to Mąż Opatrznościowy Polski, wówczas „Samotnik z Sulejówka“, znów wkroczył na widownię dziejową, nastąpiły wypadki z maja 1926 roku. Po nich Marszałek Piłsudski miał pełnię władzy w swych rękach, mógł Polską rządzić po dyktatorsku, mógł jej narzucić swoją, przez siebie pomyślaną konstytucję, nikt by mu nie stawił oporu. Marszałek Piłsudski obrał jednak inną drogę. Postanowił kontynuować wychowywanie Narodu, postanowił go dalej szeregować, nań wpływać tak długo, aż sam Naród zrozumie to, co dla niego jest zgubne i to, co jest dlań dobre i konieczne; aż wreszcie po siedmiu i pół latach nadszedł ten wielki cud, że Naród przejrzał i dojrzał, Naród przez swych wybrańców uchwalił Konstytucję, Naród stworzył ustrój Państwa Polskiego, które zen wkrótce zrobi potęgę mocarstwową w Europie. Obok Konstytucji Trzeciego Maja będziemy święcić obchód Konstytucji 26 stycznia.

Po tem wstępnem przemówieniu przewodniczący p. Dr. Ostrowski oddał głos sekretarzowi powiatowemu BBWR. p. Taranowi, który odczytał referat na temat znaczenia politycznego nowej Konstytucji i wezwał obecnych do wzniesienia okrzyku na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej, na cześć Wodza Narodu Marszałka Piłsudskiego, na chwałę nowej Konstytucji. Potem ponownie zabrał głos p. Dr. Ostrowski, omawiając szczegółowo nową Konstytucję na tle dotychczas obowiązującej Konstytucji z 17 marca 1921 r.

Nowa Konstytucja składa się z 14 tez czyli rozdziałów i 63 artykułów. W rozdz. I zatytułowanym „Rzeczpospolita Polska, zasady ogólne“, powiedziane jest: „Państwo Polskie jest wspólnem dobrem wszystkich jego obywateli“, „na czele Państwa stoi Prezydent Rzeczypospolitej“, **„w jego osobie skupia się jednolita i niepodzielna władza państwowa“**, — „Twórczość jednostki jest dźwignią życia zbiorowego, Państwo zapewnia obywatelowi możność rozwoju, ich wartości osobistych, oraz wolność sumienia, słowa i zrzeszeń, **granicą tej wolności jest dobro powszechne“**. „Wartością wysiłku i zasług obywatela na rzecz dobra zbiorowego mierzone będą jego uprawnienia do wpływania na sprawy publiczne. Ani pochodzenie, ani płeć, ani narodowość nie mogą być powodem ograniczenia tych uprawnień“.

Rozdział II „Prezydent Rzeczypospolitej“, mówi, że Prezydent jest czynnikiem nadrzędnym w Państwie i ma dwie sfery uprawnień: Do aktów urzędowych i uprawnienia osobiste, stanowiące Jego prerogatywy. Wybór Prezydenta nie odbywa się jak dotychczas, przez zgromadzenie narodowe, powstałe z połączonego Sejmu i Senatu, lecz wyboru dokonują obywatele w głosowaniu powszechnem z pomiędzy dwóch kandydatów zgromadzenia elektorów i ustępującego Prezydenta; gdy urząd Prezydenta jest opróżniony, funkcję Jego sprawuje zastępczo Marszałek Senatu, a nie jak dotychczas Marszałek Sejmu. Władza zwierzchnia więc w myśl nowej Konstytucji należy do Prezydenta Rzplitej, podczas gdy dotychczasowa Konstytucja przyznawała ją Narodowi.

Rozdział III, mówiący o Rządzie, przyznaje mu o wiele silniejsze niż dotychczas stanowisko. Rząd ten odpowiada politycznie przed Prezydentem, parlamentarnie przed Sejmem, a konstytucyjnie przed Trybunałem Stanu.

Rozdział IV określa wiek wyborców sejmowych na lat 24, zaś kandydatów na posłów na lat 30. Nietykalność poselska została znacznie ograniczona co ma ukrócić swawolę posłów, a wreszcie jest wyraźnie powiedziane „funkcje rządzenia Państwem nie należą do Sejmu“.

Rozdział V. o Senacie powiada, że składa się on z 120 senatorów, powołanych na okres 6-cio letni, w ⅓ przez Prezydenta Rzplitej, a w ⅔ w drodze wyborów. Pierwszy senat wybierać będą obywatele odznaczeni orderami Virtuti Militari, lub Krzyżem Niepodległości, następne, obywatele przodujący w pracy na rzecz dobra zbiorowego.

Rozdział VI, mówiący o ustwodawstwie, rozdział VII o budżecie, rozdział VIII o wojsku, rozdział IX o sądach, charakteryzuje również dążenie do uczynienia Państwa jaknajsprawniejszym i jaknajżywotniejszym organizmem. W rozdziale X o administracji państwowej powiedziane jest, że jest ona służbą publiczną, jej organami są: administracja rządowa, samorząd terytorjalny i samorząd gospodarczy. Samorząd gospodarczy polega na wprowadzeniu do poszczególnych dziedzin życia gospodarczego Izb Rolniczych, Przemysłowo-Handlowych, Rzemieślniczych, Izb Pracy, wolnych zawodów oraz przewiduje inne zrzeszenia publiczno-prawne. Całokształt życia gospodarczego obejmować będzie Naczelna Izba Gospodarcza. Kontrola państwowa omawiana jest w rozdziale XI, zaś w rozdziale XII omawiany jest stan zagrożenia państwa na wypadek którego wprowadzony być może stan wyjątkowy, względnie stan wojenny, w czasie których, prawa Prezydenta Rzplitej oraz prawa Rządu znacznie się rozszerzają. W rozdziale XIII omawiana jest zmiana Konstytucji, która może być dokonana z inicjatywy Prezydenta Rzplitej, Rządu lub ¼ ustawowej liczbie posłów, zmiana jest znacznie utrudniona.

W rozdziale XIV są omawiane dziedziny, nie objęte zmianą. Artykuły 99, 109 do 118-go oraz 120 Konstytucji z 17 marca 1921 r. zachowują swoją moc.

Na koniec prelegent podniósł, że ustrój obecny zrywa z sejmowładztwem, ale pozostaje wierny demokracji, jednak demokracji zorganizowanej, a nie anarchicznej.

Na zakończenie prelegent i przewodniczący p. Dr. Ostrowski podziękował zgromadzonym za liczne zebranie się i skupione wysłuchanie przemówień, a zgromadzenie po odśpiewaniu pieśni „Boże coś Polskę“, rozeszli się w podniosłym nastroju.

Nie od rzeczy będzie uwaga, dotycząca zupełnego braku zainteresowania się sprawą Konstytucji u inteligencji i sfer urzędniczych naszego miasta, przedewszystkiem raził brak zupełny tutejszego nauczycielstwa, które przecież ma obowiązek objaśnienia powierzonej im młodzieży o tak doniosłem wydarzeniu jak uchwalenie Konstytucji, oraz o jej treści.

Informacje

Uczestniczymy w grze... Istnieje jedno krótkie słowo, które w sposób zdumiewająco przenikliwy obnaża tajne sprężyny życia. Słowo to nabrzmiałe olśniewającą energją namiętności ale zarazem i zimną potęgą żywiołu wyrachowania, brzmi: gra. Rudyard Kipling pisze ten rzeczownik z wielkiej litery. Gra. Jego przepiękne, choć może mało moralne — a przez to jakże współczesne — dzieło o mądrem dziecku, o Kimie, jest dwutomowym hymnem na cześć Wielkiej Gry, to znaczy sztuki trzymania na wodzy trzystu miljonów hindusów przez stosunkowo mikroskopijny wywiad angielski (Intelligence Serwice.)

W różnych państwach świeże są jeszcze wspomnienia o tworzeniu i obalaniu rządów parlamentarnych. Pisano wtedy oficjalnie: po upadku rządu rozpoczęła się gra parlamentarna dla utworzenia nowego rzadu. Wielkie ćwiczenia w czasie pokoju przybrały dziś nawet nazwę: gry wojennej. Poeci jak dawniej piszą o grze miłości i śmierci. Ekonomiści i politycy — o grze interesów, krytycy malarscy o — grze barw. Życie nabrzmiałe jest grą. Nie usuniemy się z pod tego prawa.

Istnieje mądra anegdota: kilka osób gra o to, kto zrobi najgłupszy wyraz twarzy. „Pan wygrał“ zwracają się do jednego z obecnych. „Kiedy ja wcale nie grałem“ — odpowiada ten z zdziwieniem. Tak, najgłupszą twarz ma ten, kto usuwa się od gry. W kręgu naszego życia jest gra dająca wiele wygranych i wielkie wygrane. Ale ażeby wygrać — trzeba grać.

Kup los Polskiej Loterji Państwowej.

× **Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Toruniu** ogłasza przetarg publiczny na dzierżawę restauracyj kolejowych na stacjach Kowalewo Pom., Kornatowo i Puck z terminem objęcia w dniu 1 marca br. i bufetów kolejowych na stacjach Lidzbark i Montowo z terminem objęcia od 1 kwietnia br. Otwarcie ofert nastąpi dnia 15 lutego 1934 r. o godzinie 13-tej.

Informacyj bliższych udziela Wydział Osobowy (pokój 141) codziennie, prócz dni świątecznych, w godzinach od 11 do 13.

— DEPESZE REKLAMOWE. Urzędy pocztowe rozpoczęły przyjmowanie nowego rodzaju depesz o charakterze reklamowym. Depesze te korzystać będą z wyjątkowo niskiej taryfy, wynoszącej 2 grosze od słowa.

KOMUNIKAT TOWARZYSTWA ROLNICZEGO POMORSKIEGO.

Podaje się do wiadomości, iż nadzwyczajne **zebrania Kółek Rolniczych** odbędą się:

6 luty: w Golubiu,

8 luty: w Przydworzu,

25 luty: w Zaskoczu, oraz w Królewskiej Nowewsi w dniu zebrania miesięcznego Kółka Rolniczego.

Na zebrania przybędzie instruktor Pomorskiej Izby Rolniczej p. **Malkiewicz** i sekretarz powiatowy T. R. p. **Rokoszewski.**

Ruch towarzystw

— ROCZNE WALNE ZEBRANIE TOW. WŁAŚCICIELI NIERUCHOMOŚCI odbędzie się w piątek, dnia 9 lutego br. o godz. 7 wieczorem w lokalu p. Klimka z następującym porządkiem obrad: 1. Zagajenie. 2. Odczytanie protokółu z ostatniego zebrania. 3. Wybór Prezydjum. 4. Sprawozdanie zarządu za rok 1933. 5. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej. 6. Wybór nowego zarządu. 7. Wybór Komisji Rewizyjnej. 8. Sprawy organizacyjne i komunikaty. 9. Walne głosy i wnioski. 10. Zakończenie.

W razie niezjawienia się odpowiedniej ilości członków do powzięcia uchwał prawomocnych, odbędzie się drugie walne zebranie pół godziny później bez względu na ilość członków.

Za Zarząd: Dr. Piotrowski, prezes.

— WALNE ZGROMADZENIE POLSKIEGO CZERWONEGO KRZYŻA. Dnia 12 lutego 1934 r. o godzinie 17-tej odbędzie się na sali p. Stefana Klimka w Wąbrzeźnie Walne Zgromadzenie Polskiego Czerwonego Krzyża Oddział w Wąbrzeźnie.

Porządek obrad: 1) Zagajenie zebrania przez prezesa p. Jezierskiego. 2) Wybór prezydjum Walnego Zgromadzenia (§ 22 punkt a statutu.) 3) Sprawozdanie z działalności Zarządu oddziału PCK. przez prezesa p. Jezierskiego, skarbnika p. Włosowskiego i członka Komisji Rewizyjnej p. Dyrektora Ledwochowskiego. 4) Wybór członków Zarządu w liczbie 7 na miejsce ustępujących z losowania. 5) Wybór 5 zastępców członków Zarządu. 6) Wybór dwóch delegatów na Walne Zgromadzenie Okręgu. 7) Uchwalenie prac i preliminarza dochodów i wydatków oddziału na rok 1934/35. 8) Wolne głosy i wnioski.

Na zebranie to uprasza uprzejmie wszystkich, pp. członkinie i członków.

Zarząd P. C. K. w Wąbrzeźnie.

GIEŁDA ZBOŻOWO-TOWAROWA W BYDGOSZCZY

Notowania z dnia 3 lutego 1934 r.

Żyto	14,50—14,75
Pszenica	18,00—18,50
Jęczmień browarowy	14,50—15,50
Jęczmień przemiałowy	13,50—13,75
Owies	12,50—12,75
Mąka żytnia 65 proc. wł. worka	21,50—22,50
Mąka pszenna 65 proc.	30,50—32,50
Otręby żytnie	9,75—10,50
Otręby pszenne	11,25—11,75
Rzepak zimowy	40,00—42,00
Rzepik zimowy	42,00—44,00
Peluszka	13,00—14,00
Groch polny	15,00—17,00
Groch jadalny	19,00—20,00
Groch Wiktorja	23,00—25,00
Groch Folgera	20,00—22,00
Łubin niebieski	5,00— 6,00
Seradela nowa	12,00—13,00
Konicz. żółta odłuszcz.	90,00—100,00

URZĘDOWE SPRAWOZDANIE TARGOWE KOMISJI NOTOWANIA CEN

dnia 3. II. 34 r.

Woły:	
pełnomięsiste wytuczone nieoprzęgane	62—66
mięsiste tuczone młodsze do lat 3	56—60
mięsiste tuczone starsze	42—52
miernie odżywione	40—42
Buhaje:	
Wytuczone pełnomięsiste	60—62
tuczone mięsiste	52—56
nietuczone, dobrze odżywione starsze	42—46
miernie odżywione	26—30
Krowy:	
Wytuczone pełnomięsiste	60—64
tuczone mięsiste	48—56
nietuczone, dobrze odżywione	38—46
miernie odżywione	28—36
Jałowice:	
Wytuczone pełnomięsiste	60—64
tuczone mięsiste	54—58
nietuczone, dobrze odżywione	46—50
miernie odżywione	38—40
Młodzież:	
Dobrze odżywione	38—42
ŚWINIE:	
a) pełnomięsiste od 120—150 kg. żywej wagi	78—82
b) pełnomięsiste od 100—120 kg. żywej wagi	47—67
CIELĘTA:	
b) najprzedniej. cielęta tuczne	66—72
tuczone cielęta	58—64
dobrze odżywione	52—56
Miernie odżywione	44—50

Drukiem i nakładem: Zakłady Graficzne Bolesława Szczuki — Redaktor odpowiedzialny: Alfons Szczuka — Wąbrzeźno.